

B.H.G.

Synemännens utlåtande

avgivet vid syneförrättning enligt vattenlagen avseende företag för torrläggning av vattenskadad mark tillhörande byn Gösbäck i Förlösa socken av Kalmar län år 1926.

Mom. IFörordnande.

Den 29 september 1924 utfärdade Länsstyrelsen i Kalmar län förordnande för undertecknad statens lantbruksingeniör att på ansökan av Egert Persson i Förlösa ifrågavarande förrättning i laga ordning verkställa och fullborda.

Mom. 2.Företagets ändamål omfattning och läge.

Företaget avser torrläggning av 5.105 hektar åker samt 3.99 hektar äng och betesmark. Området skall torrläggas genom upptagande av dike i rågången mellan 2II/1000 mtl. n:o 5³ Gösbäck å ena sidan samt gemensam mark till I/4 mtl. n:o 2² och I/2 mtl. n:o 7^I Gösbäck å andra sidan, varjämte en vall skall byggas för utestängande av vatten från det närbelägna havet. Företaget förutsätter därjämte att ett pumpverk anordnas i rågångsdiket nedre mynning för utpumpning av de tillrinnande vattenmängderna. Å hithörande ritningar är rågångsdiket betecknat med bokstäverna A-B, vallen med tillhörande uppsamlingsdike med C-A-D, platsen för pumpstationen med A. Följande färgbeteckningar äro använda

Å ritningarna: diket A-B två heldragna röda linjer, valldiket med enkel heldragen röd linje samt vallen med heldragen grön linje. Å översiktskartan äro nu befintliga kraftlinjer markerade med antingen heldragen röd eller heldragen svart linje samt den för detta företags räkning planerade linjen med svart streckad linje. Av den sistnämnda kartan framgår företags läge och är det till torrläggning ifrågasatta området inlagt med gul färg. Företaget är beläget mellan de nederbördsområden som i K.K. den 13 april 1922 betecknats med nr:is 76-

77.

Mom. 3.

Laga hinder.

Emot förrättnings-handläggning och avslutande har något laga hinder icke blivit anmält och har dylikt hinder ej av synemännen kunnat utrönas. Något laga hinder mot företagets utförande har icke heller kunnat utrönas och torde i detta sammanhang böra framhållas att skyldighet för icke sökande att taga del i invallningen jämlikt bestämmelserna i vattenlagens kap. 7, 51 § föreligger enär mer än hälften av den beräknade båtnaden av företaget faller å sökandens egendom. På sökandens egendom faller sålunda 63,219 % av den uppskattade båtnaden.

Mom. 4.

Företagets beskaffenhet.

✓ Företaget är att hänföra till invallning varom stadgas i 7 kap. 49-55 §§ vattenlagen.

Mom. 5.

Fall, vattenmängd dimensioner m.m.

Av hithörande profilritning och planritning, på vilken senare markens höjdlägen över avvägningens nollplan finnas utsatta med blå siffror, framgå lutningsförhållanden m.m. Av profilritningen framgår jämväl det bottenfall, som föreskrivits för de olika dikessträckorna, i det att bottenlinjens höjdlägen över förenämnda nollplan finnas angivna med röda siffror omedelbart under bottenlinjen. Dikenas och vallens dimensioner framgå av de upprättade profil- och sektionsritningarna. Diket A-B är utlagt med en bottenbredd av 0,3 meter samt en sidolutning av 1:1,25. Valldiket C-A-D med 0,3 meters bottenbredd och sidolutning 1:1. Vallen utföres med en släntlutning av 1:1 mot de invallade markerna samt 1:1,5 mot havet Mellan vallen och dikeskanten därintill lämnas en bankett av 0,5 meter. Vallkrönet göres 0,5 meter brett och lägges på höjden 4,60 i det antagna jämförelseplanet och kommer därvid att ligga 0,5 meter över absolut högsta förekommande vattenstånd i havet som är 4,10. Beträffande havets in-

verkan på vallen må nämnas att markerna utanför vallen äro så i-
 genvuxna och så högt belägna att havets vatten endast vid hög-
 vatten når upp till vallen varvid den samma i mycket ringa grad
 kan påverkas av vågskvalp. Vid uppgrävning av valldiket skall
 den upptagna grästorven läggas åt sidan för att sedan användas
 till beklädnad av vallens yttersida. Sökanden har sedan gammalt
 hållit området torrlagt i så måtto att han kunnat uppodla marker-
 na. Denna torrläggning har kunnat åstadkommas genom ett dike i
 sträckan A-B, en mindre vall i sträckan C-A-D och som uppföring
 en träsnäcka driven av hästvandring. Denna frivilliga torrlägg-
 ningsåtgärd som sökanden ensam bekostat och underhållit kan e-
 mellertid icke anses ha större värde än det som består däri att
 diket A-B och vallen C-A-D nu bli billigare i utförande-än-de
 hade blivit därest intet arbete förut blivit utfört. Den gamla
 vallen har visat sig icke genomsläppa vatten varför någon ny ut-
 bottning för den nya vallen icke kan erfordras, utan kan den nya
 vallen åstadkommas därigenom att det material som uppschaktas ur
 valldiket lägges upp på den gamla vallen.

Beträffande erforderlig kraftledning och pumpanordning må an-
 föras följande. Kraftledningen skall utföras för 220 volt och
 tillkoplas^{p/} nuvarande 220 volts ledning vid Galgkrogen. Nuvarande
 ledning från kopplingspunkten till transformatorn nedtages och
 utbytes mot förstärkt ledning. Detaljerad beräkning över kost-

naderna för kraftledningen är intagen i kostnadsberäkningen.

Kraftleverantörens tillstånd till påkoppling av den nya ledningen har inhämtats och biläggas. De vid medgivandet knytta villkoren skola lända till efterrättelse.

Områdets nederbördsområde utgör 19 hektar. Vid en beräknad högsta avrinning av 1,2 liter pr sekund och hektar blir vattenmängden som skall pumpas 23 sekundliter svarande mot 1380 eller i runt tal 1400 liter pr minut. Största uppforderingshöjd blir från 2,40 /dikesbotten/ till absolut högsta kända vattenstånd i havet 4,10 d.v.s. 1,70 meter. För erhållande av säkerhet räknas dock med 1,80 meter. Från olika håll har anbud infördrats på motor med pump med tillbehör och hava samtliga räknat med en motor på två hästkrafter. Av det förut anförda framgår att en motor på en hästkraft skulle kunna vara tillfylles men torde man av praktiska hänsyn böra räkna med två hästkrafter som erforderliga för erhållande av tillräcklig säkerhetsgrad i all synnerhet som prisskillnaden icke kan tillmätas någon avgörande betydelse. Pumpen utgöres enligt förslaget av en centrifugalpump och vinner man därmed att man aldrig behöver pumpa högre än höjdskillnaden mellan inre och yttre vattenytor. Det torde dock böra stå intressenterna fritt att efter eget val inmontera annat uppforderingsverk drivet med elektrisk kraft under förutsättning att verket blir av fullgott fabrikat och av minst samma effekt som det här beräknade, samt drift-och

underhållskostnaderna icke större.

Före kraftledningens byggande skola intressenter-
na ställa sig till efterrättelse de i lag givna föreskrifter
angående ansökan m.m. om framdragande av elektrisk ledning.

Mom.6.

Företaget medför ej byggande av broar.

Mom.7.

Uppskattning av båtnaden.

Enligt bestämmelserna i 10 kap. 60§ vattenlagen hava syne-
männen för utrönande av värdet av den genom företagets ut-
förande uppkommande båtnaden uppskattat marken såväl i dess
skick före företaget som ock i det skick, vari den antages
komma efter företagets fullbordan. Fördenskaäl har planritning
upprättats efter nymätning af det vattenskadade området, var-
efter dettas höjdläge utrönts genom avvägning, varjämte dess
naturliga godhet och beskaffenhet undersökts. Som vattenskadad
har den mark intagits, som under rådande förhållanden ej varit
torrlagd till 1,2 meters djup. Synemännen hava åsatt varje sär-
skild ägofigur ett visst värde dels i dess nuvarande tillstånd,
med förbiseende av den torrläggning som sökanden enligt vad
ovan anförts åstadkommit och som måste anses som ett provisorium,
som ock i det tillstånd vari marken väntas komma att befinna
sig efter företagets fullbordan. Markens nuvarande värde har er-

hållits genom att multiplicera det åsatta blivande värdet med ett torrlägningsgradtal, som uträknats på grund av varje figurs medelhöjdläge. Det nya dikets bottenlinje har utlagts så att torrläggning kan åstadkommas till 1,2 meters djup.

Synemännen hänvisa i övrigt till den upprättade värderingslängden som bilagts handlingarna.

Nom. 8.

Ersättningar.

Såvitt vederbörande jordägare ej annorlunda bestämma stadga synemännen med stöd av 7kap. 5§, 9 kap. 49§ och 10 kap. 6h§ vattenlagen dels att ersättning för jord som åtgår till utvidgande av diket skall utgå i överensstämmelse med den upprättade och bilagda jordersättningslängden, dels ock att ersättning för jord som åtgår till jordupplag skall ersättas efter jordens fulla värde efter företaget sådant detta värde är upptaget i värderingslängden. De belopp, som skola utgå som ersättning för jordupplag skola efter uppmätning och sedan företaget blivit fullbordat men innan jordvallarna blivit borttagna uträknas av tvenne ojäviga män eller om någon delägare det fordrar av statens inom länet tjänstgörande lantbruksingeniör. Dessa ersättningsbelopp skola gäldas av delägarna efter samma grunder som gälla för fördelning av kostnaderna för företagets utförande. Ersättning för jordupplag medför dock ej dikningsföretagets

äganderätt till jorden utan utgör ersättningsbeloppet endast ersättning för det intrång som jordägaren lider genom jordvallarnas uppläggande å hans mark. Borttager jordägaren själv vallarna äger han sålunda sedan bruka jorden men är han skyldig att vid rensningar ånyo tåla jordvallars uppläggande. Har jordägaren själv bortfört vallarna och icke tagit ersättning för intrånget äger han att efter företagen rensning fordra ersättning enligt vad ovan blivit angivet för det område som tagits i anspråk för vallars uppläggande vid rensningen.

Skulle genom företagets utförande skada eller intrång vilket synemännen ej förutsett, vållas någon, äger denne att inom fem år, räknat från i detta utlåtande eller sedermera i anledning av sökt anstånd bestämda tiden för företagets utfyllbordan till Söderbygdens vattendomstol ingiva sina ersättningsanspråk. Bestämmelse härom finnes intagen i 7 kap. 57 § vattenlagen.

Mom. 9.

Framtida underhållet.

Beträffande framtida underhållet hänvisa synemännen till 7kap. 34 § vattenlagen. Kostnaderna för underhållet skola fördelas enligt samma grunder som gälla för deltagande i kostnaderna för arbetets utförande. Rensningar och jämväl reparationer på oppfordringsverket skola verkställas så snart detta visar sig

vara av nöden och någon delägare styrker behovet av rensningars eller underhållsarbetens av vad slag de vara må vidtagande. All dämning i diken av vad slag de vara må är förbjuden såvida den ej sker i samband med rensningar, och dämmande hinder skola avlägsnas i den ordning som för rensning blivit bestämt.

Mom. 10.

Arbetsplan och arbetstid m.m.

Med stöd av 10 kap. 62 § vattenlagen bestämma synemännen:

att företaget skall benämnas "Gösbäcks invallningsföretag av år 1926",

att arbetena må taga sin början omedelbart sedan denna synerförrättning vunnit laga kraft,

att arbetet skall vara fullbordat inom tre år från den dag denna

förrättning vunnit laga kraft, delägarna obetaget att bringa

företaget till fullbordan dessförinnan. Beträffande möjlig-

heterna och sättet för ny tids utsättande för företagets

fullbordan hänvisa synemännen till bestämmelserna i 7 kap. 58 §

vattenlagen, och är här att bemärka att ansökan om utsättande

av ny tid skall ingivas till Söderbygdens vattendomstol innan

nu bestämda tiden tilländalupit,

att företaget skall utföras i full överensstämmelse med det upprättade förslaget,

att de ur avloppen uppkastade jordmassorna skola uppläggas till

ungefärlig lika storlek och godhet på ömse sidor om avloppen

och ej läggas närmare dikeskanterna än 0,8 meter samt ej givas
brantare lutning mot diken än 1:1,

att bankarna skola omedelbart efter uppkastandet genomgrävas
på för ytvattnets fria avrinnande lämpliga ställen, t.ex. vid
i avloppen inmynnande tegdiken eller svackor i marken, dock
på minst var 50 meter,

att avsyning av arbetena skall, om någon delägare det fordrar,
verkställas av statens lantbruksingenjör,

att de fixpunkter, vilkas lägen finnas angivna å plan- och sek-
tionsritningarna, och vilka utgöras av i stenar inhuggna kors,
icke få rubbas. Förändring eller borttagande av fixpunkt är be-
lagt med ansvar,

att om åsämjande på annat sätt ej träffas, arbetena skola bortläm-
nas på entreprenad antingen efter utlysande av arbetet å entre-
prenadauktion eller infordrande av anbud. Den som kommer att hand-
hava arbetenas bortlämnande, eller arbetsstyrelsen om sådan kom-
mer att utses, är skyldig fordra säkerhet för fullgörande av de
arbeten entreprenören sig åtagit,

Mom. II.

Styrelse för företaget.

När, som i detta fall delägarna i företaget icke äro flera än
två, är utseende av arbetsstyrelse icke i lag föreskrivet. Det
torde dock vara lämpligt att den som skall fungera som syssloman

för företaget tager den andres fullmakt att omhänderhava alla de med företagets ändamålsenliga genomförande förenade arbeten.

Kan överenskommelse härom ej träffas torde dock arbetsstyrelse böra utses och skall i så fall styrelsens sammansättning anmälas för länsstyrelsen i Kalmar län.

Mom. 12

Företagets ekonomi och drift.

Den båtnad som enligt den företagna värderingen beräknas bliva tillförd marken uppgår till 5143 kronor 35 öre. Kostnaderna för hela anläggningen är beräknad till 3950 kronor. Här utgör sålunda vinsten 1193 kronor 35 öre. Till kostnaderna komma emellertid även den årliga pumpningskostnaden samt underhåll, smörjning och tillsyn jämte amortering å pumpverket. De erfarenheter man har av förut med det äldre maskineriet verkställd pumpning ger vid handen att det nya maskineriet icke torde behöva vara igång mer än en timme dagligen under 90 dagar. Då pumpen beräknats förbruka 1,7 hästkrafter blir antalet kilowattimmar omkring 115. Kraftleverantören tillämpar två olika taxor för leverans av energien. Antingen betalas 15 öre pr kilowattimme dock minst 45 kronor pr år samt en mätarehyra av 25 kr pr år, alltså en årlig minimi- och grundavgift av 70 kronor, 25 öre, eller ock 35 öre pr kilowattimme dock minst 45 kronor pr år samt en mätarehyra av 10 kronor pr år, alltså en årlig minimi- och grundavgift av 55 kronor. För ifrågavarande

anläggning skulle kostnaden för pumpningen enligt den första taxan uppgå till 42:25 kronor varför minimi och grundavgiften blir avgörande d.v.s. 70 kronor. I det andra fallet går kostnaden till 50:25 kronor varför även i detta fall minimi-och grundavgiften blir avgörande eller 55:- kronor. Den senare taxan synes sålunda bli mer ekonomisk. När pumpen kommer att fungera automatiskt torde man icke behöva räkna med kostnad för tillsyn. För smörjning, underhåll och amortering beräknas här 7% av anläggningskostnaden för pumpverket vilket blir i runt tal 50 kronor. Årlig driftkostnad bliver då 105:-kronor. Kapitaliserat efter 5% bliver erforderliga kapitalet 2100:-kronor. Summa kostnad för företaget bliver alltså 6050:-kronor vilket belopp med 17,636 % överstiger den beräknade förbättringen.

Mom. 13.

Kostnadernas fördelning.

Företaget utgör en samfällighet utan avdelningsbildning och skola delägarna taga del i alla med företagets utförande, underhåll och drift förenade utgifter i enlighet med den kostnadsfördelningslängd som bilagts detta utlåtande, dock med den inskränkning att delägare som ej är sökande till förrättningen icke är pliktig deltaga i kostnaderna för företaget med större belopp än det som svarar mot den båtnad hans jord genom företaget beredes. Kostnaderna för denna förrättning skola jämlikt

gällande lagbestämmelser förskjutas denna dag av sökanden men sedermera fördelas mellan delägarna enligt de grunder som gälla för deltagandet i företagets utförande.

Mom. 14.

Förrättningshandlingarnas förvarande.

Avskrifter och kopior av till förrättningen hörande handlingar skola för framtiden förvaras av delägaren Egert Persson adress Förlösa, som har att förvara handlingarna i egenskap av ägare till 2II/1000 mtl. n:r 5³ Gösbäck. Hos äktförvararen äger den det åstundat taga del av handlingarnas innehåll.

Mom. 15.

Besvärshänvisning.

Missnöje med detta utlåtande eller med förrättningen i övrigt kan anföras genom ingivande av besvärsskrivelse i tre exemplar till Söderbygdens vattendomstol, adress Stockholm, inom sextio dagar från denna dag räknat. I besvären skola fullständigt upptagas alla klagandens påståenden och skälen härtill, och skola till besvären fogas de handlingar klaganden vill åberopa till stöd för ändringssökandet. I övrigt hänvisas till 11 kap. 85§ vattenlagen.

Gösbäck den 18 februari 1926

Torsten Jonzon.
Statens lantbruksingeniör.

Biträdande gode män:

Arnar Andersson

Karl Andersson

Register- nummer	Stück o. Kisten	Remittente		Stücke auf den Posten
			<u>By</u> nk jordsåne	
5 ³	A	$\frac{211}{1000}$	<u>Göteborg</u> , Uzer Pussen	100
2 ²	B	$\frac{1}{4}$	" , Kvit Galublad	
7 ¹	B	$\frac{1}{2}$	" , " "	
			<u>Summa</u>	

Gränsen den 18. februari 1926
Foster Jonzon
Statens Lutherska församling